Gaelscoil Ros Eo

CÓD IOMPAIR

CLÁR

1. Réamhrá
2. Aidhmeanna
3. Treoirlínte maidir le hiompar sa scoil – rialacha scoile
4. Straitéisí chun dea-iompar a spreagadh agus a chur chun cinn
5. Iompar mí-chuí
6. Smachtbhannaí
7. Fionraí agus díbirt
8. Daltaí le riachtanais speisialta oideachais
9. Cumarsáid le tuismitheoirí/caomhnóirí
10. Tagairt do pholasaithe scoile eile
11. Athbhreithniú agus Faomhadh

1. Réamhrá

Braitheann dea-iompar ar chaidrimh mhaithe idir thuismitheoirí/chaomhnóirí, an páiste agus an scoil.

Anseo i nGaelscoil Ros Eo, teastaíonn uainn an mana seo a chur chun cinn i gcomhpháirt le tuismitheoirí/caomhnóirí uile na scoile. Tá glactha againn le cód iompair atá dearfach le béim faoi leith ar spreagadh agus ar mholadh ionas go mbeidh dea-iompar faoi bhláth sa scoil againne.

Titeann freagracht as iompar sa scoil ar an mBord Bainistíochta. Laistigh den scoil, titeann an fhreagracht laethúil ina leith ar an bpríomhoide. Tá dualgas ar gach oide maidir le hiompar agus dea-ord laistigh dá rang féin agus freagracht ghinearálta orthu maidir le dea-iompar ar fud na scoile.

Is féidir le tuismitheoirí/caomhnóirí tacaíocht a thabhairt don scoil trí thuiscint a spreagadh ina bpáistí féin maidir le tábhacht rialacha scoile, agus trína mbuairteanna tráthúla a chur in iúl don scoil ar bhealach oiriúnach agus córasach.

2. Aidhmeanna

Is iad aidhmeanna an pholasaí seo ná:

- Timpeallacht fhoghlama dearfach a chruthú a spreagann agus a dhaingníonn dea-iompar
- Féin-mhuinín agus caidrimh dhearfacha a chothú
- Cothromaíocht agus comhleanúnachas a chinntiú san fhreagairt do dhea-iompar agus do dhroch-iompar
- Freagracht phearsanta agus féin-smacht a chothú i measc na ndaltaí agus tacú le dea-iompar bunaithe ar mheas agus ar thuiscint ar a chéile
- Cur le hoideachas agus le forbairt gach dalta sa scoil
- Meonta cúraim i leith a chéile agus na timpeallachta a spreagadh agus a chothú
- Deis a sholáthar do mhúinteoirí múineadh agus do dhaltaí foghlaim gan cur isteach
- Cinntiú go bhfuil ionchais agus straitéisí na scoile ar eolas go forleathan agus sothuigthe trí sholáthar polasaithe ar shuíomh gréasán na scoile agus trí shainmheon na cumarsáide
- Comhpháirtíocht idir an baile agus an scoil a spreagadh le cur i bhfeidhm an pholasaí seo

3. Treoirlínte Maidir Le Hiompar Sa Scoil – Rialacha Scoile

Rialacha scoile ginearálta

- Is í an Ghaeilge teanga cumarsáide, teanga caidrimh agus teagaisc na scoile, seachas le linn ceachtanna Béarla
- Bíonn meas againn orainn féin agus ar a chéile

- Bímid cineálta agus ag iarraidh cabhrú lena chéile
- Léirímid cuirtéis agus dea-bhéasa agus bímis ionraic i gcónaí
- Léirímid meas ar ár maoin féin agus ar mhaoin dhaoine eile
- Léirímid meas ar dhaltaí eile agus ar a bhfoghlaim
- Leanaimid treoracha ó bhaill foirne láithreach
- Siúlaimid go ciúin timpeall na scoile
- Úsáidimid bealaí urramacha chun deacrachtaí agus coimhlintí a réiteach
- Iarraimid cead chun an seomra/clós/scoil a fhágáil
- Déanaimid ár ndícheall i gcónaí
- Caithimid an éide scoile ceart le bród

Rialacha ranga

Is gá meas a léiriú i gcónaí. Ní ghlacfar le hiompar a léiríonn drochmheas ar a chéile nó ar bhall foirne (m.sh. dúshlán, aisfhreagairt). Is gá go mbeidh meas ag daltaí ar chearta foghlama gach dalta sa scoil. Ní ghlacfar le hiompar a thagann salach ar chearta foghlama daltaí eile (m.sh. cur isteach leanúnach ar obair an ranga).

Ag tús na scoilbhliana, socróidh gach oide liosta rialacha ranga lena rang féin, bunaithe ar rialacha ginearálta na scoile. Coinneofar an liosta seo gonta agus ábharthach, agus é ar mhaithe le sláinte, sábháilteacht agus leas phobal na scoile. Sa mhéad is gur féidir, beidh béim ar dhea-iompar ("Siúil", in áit "Ná bí ag rith.") Cuirfear na rialacha sin i gcrích ar bhealach cothrom agus comhleanúnach, ag tabhairt aois na ndaltaí agus difríochtaí aonair san áireamh. Sa chás go mbíonn deacrachtaí ag daltaí maidir le cloí le rialacha ranga, rachfar i dteagmháil le tuismitheoirí/caomhnóirí go luath.

Is iad bunrialacha na ranganna ná:

1. Labhair as Gaeilge i gcónaí, seachas i rith cheachtanna Béarla
2. Bí béasach i gcónaí
3. Déan do dhícheall agus tabhair seans do gach duine amhlaidh a dhéanamh
4. Cuir suas do lámh chun caint agus éist leis an té a bhíonn ag caint
5. Tabhair aire do do mhaoin agus do mhaoin an ranga
6. Déan cinnte go bhfuil tú sábháilte agus cinntigh go bhfuil an áit sábháilte do chách
7. Lean nósanna ranga agus treoir foirne
8. Fág fearais leictreonach (m.sh uaireadóir cliste) agus fón póca sa bhosca cuí sa seomra ranga (Féach: Polasaí um gléasanna leictreonacha pearsanta)

Rialacha an Chlóis

Ba chóir do dhaltaí caitheamh le daltaí eile mar ba mhaith leo a chaithfí leo féin. Ní cheadaítear aon iompar a chuireann daoine i mbaol nó a chuireann as do dhaoine eile. Ní ghlacfar le hiompar garbh m.sh. troid, ciceáil, caitheamh seile, nó brú. Cuirfear cosc ar chluichí nó ar ghníomhaíochtaí a bhraithtear le bheith contúirteach.

Ní cheadaítear aon iompar a chuireann as do shúgradh dhaltaí eile. Ní féidir le daltaí an clós a fhágáil gan chead ón múinteoir féitheoireachta, ag filleadh ar an scoil san áireamh.

Is iad bunrialacha an chlóis ná:

1. Ná fág an clós gan chead ón múinteoir féitheoireachta
2. Bí ag spraoi go sábháilte agus go cothrom
3. Labhair as Gaeilge i gcónaí
4. Coinnigh an clós agus timpeallacht na scoile glan
5. Fág lón agus bréagáin sa seomra ranga
6. Léirigh meas ar spás pearsanta dhaoine eile
7. Fan amach ó threalamh dóiteáin agus bíodh meas agat ar mhaoin scoile
8. Lean treoir foirne láithreach
9. Téigh sa líne go tapaidh agus go socair. Fág agus fill ar an seomra ranga go socair

Iompar i dtimpeallacht na scoile, le linn imeachtaí iar-scoile & ar thurais scoile

Is gá meas a léiriú ar dhaoine eile i gcónaí. Tá cosc iomlán ar dhrochtheanga. Ní cheadaítear íde béil nó ionsaí corpartha ar aon duine. Caithtear le bulaíocht nó le himeaglú dhaoine eile mar mhí-iompar tromchúiseach. Ba chóir do dhaltaí meas a léiriú ar mhaoin scoile an t-am ar fad. Ar mhaithe le sábháilteacht agus chun timpistí a sheachaint, ba chóir do dhaltaí bogadh ó áit go háit ar bhealach socair cúramach i gcónaí.

Nuair a bhíonn daltaí rannpháirteach in imeachtaí iar-scoile nó ar thurais scoile, seasann rialacha ginearálta na scoile agus táthar ag súil go gcloífar leo ina n-iomláine. Is cóir do dhaltaí treoir foirne a leanúint i gcónaí. Spreagtar daltaí le meas a léiriú ar a chéile ar an mbealach chuig agus ón scoil.

4. Straitéisí Chun Dea-Iompar A Spreagadh & A Chur Chun Cinn

Mar chuid d'fhís Ghaelscoil Ros Eo, táimid ag iarraidh go mbainfidh ár ndaltaí barr a gcumais amach agus go n-ullmhófar iad d'oideachas breise agus d'fhoghlaim fad saoil. Glacaimid leis go bhfuil iliomad saghas éirime ann agus go mbaineann daltaí éagsúla leas as bealaí éagsúla chun foghlama. Teastaíonn ón gcóras molta againne spreagadh a thabhairt do gach dalta, is cuma cad iad na buanna nó na dúshláin dá bhfuil acu go pearsanta. Déanfar na daltaí a spreagadh, a mholadh agus cluas éisteachta a thabhairt dóibh.

Bíonn córas molta aonair ag gach múinteoir ranga m.sh. Class Dojo, leabhrán stampaí, córas na réaltaí. Tuilltear moladh trí chloí le caighdeáin na scoile, trí iarracht leanúnach a dhéanamh agus trí ghaiscí pearsanta araon. Moltar iompar agus éacht oibre araon. Tugtar moladh agus aitheantas don iarracht, ní don ghaisce amháin.

Seo a leanas cuid samplaí de bhealaí molta & spreagtha a bhíonn in úsáid againn:

- Focal nó gníomhartha ciúin chun dea-mheas agus sásamh a léiriú
- Nóta beag dearfach chuig na tuismitheoirí.caomhnóirí tríd Aladdin
- Moladh ó mhúinteoir eile nó ón bpríomhoide
- Focal molta os comhair grúpa nó ranga
- Freagracht speisialta nó pribhléid faoi leith m.sh. teastas, pas obair bhaile
- Focal molta le tuismitheoir/caomhnóir (ó bhéal nó scríofa)
- Aitheantas scoile m.sh. Dalta na Seachtaine, Gaeilgeoir na Míosa, pas obair bhaile, duais bheag, greamáin
- Bualadh bos sa rang, sa chlós nó ag an tionóil scoile

5. Iompar Mí-Chuí

Aithnítear trí chinéal drochiompar: Mion-drochiompar, Drochiompar Tromchúiseach agus Drochiompar Tútach. Déanann an múinteoir ranga, nó an múinteoir féitheoireachta ar an gclós, deileáil le mion-drochiompar laethúil. I gcásanna de mhion-drochiompar leanúnach, déanfar teagmháil luath leis an tuismitheoir/gcaomhnóir agus iarrfar orthu teacht chun cruinnithe leis an múinteoir ranga nó leis an bpríomhoide chun drochiompar an dalta a phlé.

I measc shamplaí de mhion-drochiompar, tá:

- Fearais leictreonacha nó gutháin phóca á dtabhairt isteach sa scoil, gan iad a chuir sa bosca cuí sna seomraí ranga
- Gan an éide scoile cheart a chaitheamh
- Iompar a chuireann isteach ar theagasc agus ar fhoghlaim
- Ag ithe guma coganta
- Gan obair bhaile a dhéanamh
- Bréaga a insint

- Ag labhairt as Béarla
- Gan treoir a leanúint

I measc shamplaí de dhrochiompar tromchúiseach, tá:

- Iompar atá nimhneach (bulaíocht, cur isteach, leithcheal agus íospáirt san áireamh)
- Iompar droch-bhéasach nó dímheasúil
- Drochtheanga a úsáid
- Iompar a chuireann isteach ar theagasc agus ar fhoghlaim go leanúnach
- Bagairt nó gortú corpartha ar dhuine eile
- Ag labhairt as Béarla go leanúnach
- Dochar do mhaoin
- Goid
- Ag fágáil na scoile/imeachtaí scoile gan chead

I measc shamplaí de dhrochiompar do-ghlactha, tá:

- Leanúint le mion-dhrochiompar nó le drochiompar tromchúiseach (in ainneoin idirghabháil agus smachtbhannaí a bheith leagtha cheana)
- Ionsaí ar bhall foirne nó ar dhalta eile
- Fearais chontúirteach a thabhairt ar scoil
- Goid thromchúiseach
- Dochar tromchúiseach do mhaoin
- Bulaíocht leanúnach (in ainneoin idirghabhála)
- Drugaí, deochanna alcólacha, tobac nó toitíní, toitíní leictreonacha nó fearas vápála ar bith a thabhairt ar scoil

Bulaíocht

Is ionsaitheacht **<u>leanúnach</u>** í an bhulaíocht - corpartha, ó bhéal nó mothúchánach - a dhéantar ag duine nó ag grúpa I gcoinne duine nó daoine eile.

- CORPARTHA: brú, soncáil, bualadh, ciceáil, priocadh agus tuisliú san áireamh
- Ó BHÉAL: ag glaoch ainmneacha a ghortaíonn, a ghoilleann nó a náiríonn
- MOTHÚCHÁNACH: bagairtí nó ráitis nimhneacha leanúnacha maidir le nithe íogaire m.sh. cuma, éadaí, dul chun cinn, dath craicinn, cultúr nó míchumas; aonrú nó seachaint daoine eile; bagairt chun airgead nó maoin a bhaint; cibear - bhulaíocht

Déanann an scoil chuile iarracht idirghabháil luath a dhéanamh ag freagairt do bhuairt, do riachtanais agus d'imní dhaltaí aonair ar bhealach tuisceanach íogaireach.

Déantar deileáil le hábhar na bulaíocht go minic i rith na bliana mar chuid de cheachtanna OSPS agus ag baint úsáide as modh na drámaíochta nó Am Ciorcail srl.

Má bhíonn buairt ag tuismitheoir/caomhnóir ag pointe ar bith, tá gach múinteoir sásta bualadh leo. Is cóir cruinniú a lorg tríd na bealaí cuí .i. glaoch chun na hoifige nó nóta a chur chuig an múinteoir ranga chun coinne a shocrú. **Ba chóir teagmháil a dhéanamh leis an múinteoir ranga i dtosach báire.** Sa chaoi seo, déantar cinnte go gcaithtear leis an uile bhuairt ar bhealach uasal, fhiúntach gan cur isteach ar am luachmhar teagaisc.

CÉ NACH nGLACFAR LEO, **NÍ BULAÍOCHT IAD EACHTRAÍ AONUAIRE DE DHROCHIOMPAR**.

6. Smachtbhannaí

An phríomhaidhm atá le smachtbhannaí ná iompar a athrú trí:

- chabhrú le daltaí tuiscint a fháil go bhfuil an drochiompar do-ghlactha
- chabhrú le daltaí tionchar a ngníomhartha agus a n-iompar ar dhaoine eile a fheiceáil
- thuiscint a thabhairt do dhaltaí (ar bhealach oiriúnach dá n-aois agus dá bhforbairt) go bhfuil rogha acu I leith a n-iompar féin agus go mbíonn torthaí ag baint leis na roghanna sin
- fhreagracht as a n-iompar féin a leagadh ar dhaltaí

Anuas orthu siúd, is féidir le smachtbhanna:

- teoranna a leagtar síos sa chód iompair a dhaingniú
- léiriú do dhaltaí eile agus do bhaill foirne go bhfuil a leas á chosaint

I gcásanna dhrochiompar tromchúiseach nó tútach, beidh smachtbhannaí de dhíth chun:

- cur isteach tromchúiseach ar theagasc agus ar fhoghlaim a sheachaint
- an dalta féin nó daoine eile a choinneáil slán sábháilte

Seo a leanas na céimeanna a thógfar i gcásanna drochiompair. Ní liosta uileghabhálach é seo. Is féidir le múinteoirí smachtbhannaí malartacha a chur i bhfeidhm ag brath ar chúinsí an drochiompair. Bainfidh an smachtbhanna chomh gar leis an drochiompar agus is féidir. Is í príomhaidhm gach smachtbhanna ná bac a chur ar aththarlúint an drochiompair agus straitéisí a thabhairt do dhaltaí ina leith seo, más gá. I gcás drochiompair atá tromchúiseach nó do-ghlactha, is féidir an dalta a chur díreach chuig an bPríomhoide.

- Labhairt leis an dalta
- Foláireamh a thabhairt agus comhairle a chur orthu
- Am amach ag an sconsa ag am lóin
- Teagmháil le tuismitheoirí/caomhnóirí - nóta scríofa nó glaoch gutháin

- Obair bhreise – ar scoil, don obair bhaile nó ag an deireadh seachtaine. Le síniú ag tuismitheoirí/caomhnóirí.
- Baint shealadach ón ngrúpa ranga sa seomra ranga agus/nó bogadh sealadach go seomra ranga eile. Ar an gclós, seo seasamh ag an sconsa.
- Baint pribhléidí m.sh. am órga, seisiún breise spóirt, freastal ar imeacht scoile
- Cur ar aghaidh chuig an bpríomhoide
- Príomhoide ag dul i dteagmháil le tuismitheoirí/caomhnóirí
- Fionraí nó Díbirt ón scoil (de réir Riail 130 de Rialacha do Scoileanna Náisiúnta mar a leasaítear le ciorcláin agus an tAcht Oideachais (Leas) 2000)

7. Fionraí & Díbirt

Sula gcuirtear smachtbhannaí tromchúiseacha ar nós fionraí agus díbirt i bhfeidhm, leanfar na gnáth-nósanna cumarsáide le tuismitheoirí/caomhnóirí. Is féidir leis an gcumarsáide seo a bheith ó bhéal nó i scríbhinn, ag brath ar chuinsí an cháis.

Do chásanna drochiompair tútaigh nó drochiompar tromchúiseach leanúnach, is féidir fionraí a chur i bhfeidhm. Iarrfar ar thuismitheoirí/chaomhnóirí teacht chun na scoile chun cás a bpáiste a phlé. Glacfar le hiompar ionsaitheach, bagarthach nó foréigeanach mar dhrochiompar tromchúiseach nó tútach.

I gcásanna ina mbíonn drochiompar tromchúiseach leanúnach, cuirfear sin in iúl do Chathaoirleach an Bhoird Bainistíochta agus iarrfar ar thuismitheoirí/chaomhnóirí (i scríbhinn) freastal ar chruinniú leis an bpríomhoide agus le Cathaoirleach an Bhoird. Muna mbíonn tuismitheoirí/caomhnóirí sásta gealltanas a thabhairt go n-iompróidh an dalta iad fein ar bhealach cuí as sin amach, is féidir an dalta sin a chur ar fionraí ar feadh tréimhse. Roimh an tréimhse fionraíochta, rachaidh an príomhoide i gcomhairle leis an bhfoireann faoi iar-thaifid dhrochiompair an dalta, pátrúin agus comhthéacsanna an drochiompair, smachtbhannaí agus idirghabháil eile a ndearnadh agus torthaí orthu siúd chomh maith le haon eolas ábharthach eile faoin dalta. Déanfar an fionraíocht a chur i bhfeidhm de réir Rialacha do Scoileanna Náisiúnta agus An Acht Oideachais (Leas) 2000.

I gcás drochiompair atá tútach, nuair is gá ord agus smacht a chur chun tosaigh agus chun sábháilteacht daltaí nó baill foirne a chinntiú, is féidir leis an mBord Bainistíochta cead a thabhairt don Chathaoirleach nó don Phríomhoide fionraíocht láithreach a chur i bhfeidhm**.** Le linn an tréimhse sin, nach mairfidh níos faide ná trí lá scoile, reachtálfar cruinniú le tuismitheoirí/caomhnóirí an dalta.

I gcásanna tútacha thar cuimse, is féidir dalta a dhíbirt ón scoil, ag rith le Rialacha do Scoileanna Naisiúnta agus an Acht Oideachais (Leas), 2000. Roimh dhalta a chur ar fionraí nó a dhíbirt ón scoil, cuirfidh an Bord Bainistíochta an cinneadh in iúl do Thusla, de reir Rannóg 24 den Acht Oideachais (Leas), 2000.

Deireadh na Fionraíochta (Ath-insealbhú)

Tar éis nó i rith tréimhse fionraíochta, is féidir le tuismitheoirí/caomhnóirí iarratas a dhéanamh ar an scoil an dalta a ath-insealbhú. Is gá do thuismitheoirí/chaomhnóirí gealltanas a thabhairt don scoil go n-iompróidh an dalta é/í féin de réir chód iompair na scoile. Is gá go mbeidh an príomhoide sásta nach mbeidh tionchar diúltach ag ath-inshealbhú an dalta sin ar a s(h)ábháilteacht féin nó sábháilteacht na ndaltaí eile nó sábháilteacht na foirne. Cuirfear plean iompair le chéile don dalta, más gá, agus ansin glacfar leis an dalta ar ais sa scoil.

8. Daltaí Le Riachtanais Speisialta Oideachais

Is gá do dhaltaí uile na scoile cloí leis cód iompair na scoile. Aithníonn an scoil, áfach, go mbeidh tacaíocht de dhíth ar dhaltaí le riachtanais speisialta oideachais chun tuiscint a fháil ar chuid rialacha. Cuirfear pleananna iompair le chéile i gcomhar le múinteoirí ranga, múinteoirí RSO, cúntóirí riachtanais speisialta agus tuismitheoirí/caomhnóirí chun an tacaíocht chuí a sholáthar do na daltaí sin. Tógfar dúshláin aonair an dalta san áireamh i gcónaí. Beidh an-luach le tuairiscí agus le moltaí ó shiceolaithe sa phróiséas seo chomh maith.

Múinfear straitéisí do dhaltaí eile an ranga ina bhfuil an dalta le riachtanais speisialta oideachais chun tacaíocht a thabhairt dóibh agus tacaíocht phiara a chur chun cinn. Déanfar é seo ar bhealach tacúil, feiliúnach agus sábháilte, ag aithint difríochtaí aonair.

9. Cumarsáid Le Tuismitheoirí/Caomhnóirí

Tá cumarsáid le tuismitheoirí/caomhnóirí ag croílár an chur chuige dearfach seo i leith iompair. Ba chóir do mhúinteoirí agus do thuismitheoirí/chaomhnóirí straitéis chomhoibritheach a fhorbairt, agus dearcadh comhoibritheach a chothú gur féidir a chur i bhfeidhm sa bhaile agus ar scoil.

Tá comhoibriú agus cumarsáid oscailte ríthábhachtach chun dea-iompar a chur chun cinn sa scoil. Tá go leor bealaí ann chun an chumarsáid idir fhoireann na scoile, daltaí agus tuismitheoirí/caomhnóirí a dhaingniú agus déantar athbhreithniú ar na bealaí cumarsáide seo go minic.

Moltar do thuismitheoirí/chaomhnóirí labhairt le múinteoirí go rúnda faoi eachtraí móra i saol na ndaltaí (eachtraí reatha nó eachtraí roimhré), a mbeadh tionchar acu ar iompar an dalta sin ar scoil.

Seo a leanas cuid de na bealaí cumarsáide ar scoil:

- Cumarsáid (neamh) fhoirmiúil idir mhúinteoirí agus tuismitheoirí/caomhnóirí
- Seirbhís *Aladdin.*
- Leabhráin chumarsáide mar chuid de phlean iompair
- Litreacha/nótaí ón scoile chuig tuismitheoirí/caomhnóirí nó a mhalairt

- Nuachtlitreacha agus suímh idirlín na scoile

10. Tagairtí Do Pholasaithe Scoile Eile

Bíonn an-trasnú idir na polasaithe scoile éagsúla. Seo a leanas na polasaithe go mbeidh tionchar díreach acu ar nó go mbeidh tionchar díreach ag an gCód Iompair orthu:

- Plean OSPS
- Polasaí frith-bhulaíochta
- Ráiteas Sláinte agus Sábháilteachta
- Polasaí Riachtanais Speisialta Oideachais
- Polasaí Iontrála agus Rannpháirtíochta (Clárúchán)
- Polasaí Chaomhnú Páistí
- Polasaí um gléasanna leictreonacha pearsanta

11. Athbhreithniú & Faomhadh

Déanfar an polasaí seo a athbhreithniú go rialta ag tógáil san áireamh athruithe dlí nó nithe eile.

Cuireadh an polasaí seo faoi bhráid Bhord Bainistíochta Ghaelscoil Ros Eo ar an 20/05/2024 agus glacadh leis.

Sínithe:	____________________________	____________________________
	Cathaoirleach	Príomhoide